

Místa po pravici a po levici

Hošťálková 14. 3. 2021

Písně: 442, píseň P.Hurty, 504, 308, 702

Čtení Písma: ev. Janovo 12, 23 - 36a; Žalm 22, 20 - 27

Text kázání: ev. Janovo 12, 32 - 33

Milí bratři a sestry,

nepovím nic nového, když řeknu, že člověk má v sobě snad přímo vrozenou touhu sahat ve svém životě stále výš, po neustále vyšších metách. Je to tak docela přirozené - jít za svými sny a cíli. A zvláště, když se zdá, že mu v této touze nestojí nic v cestě a vše se mu v tomto smyslu daří; pak to člověka žene stále více kupředu. Někomu v tomto úsilí jde třeba jen o pozici a peníze, kde jich bude víc a kde k nim přijde jednodušeji; hodně peněz přece znamená mít se dobře, všechno si moci dovolit. Kromě peněz a bohatství ale lidé mohou jít také za věhlasem, popularitou, slávou, mocí, vlivem... Vždyť čím člověk stojí mezi ostatními lidmi výš, tím se cítí lépe; hřeje ho pocit vlastní důležitosti, to, že to někam dotáhl, že něco znamená, že požívá uznání a úcty svého okolí.

Někdy se dokonce zdá, jako by snaha znamenat víc než ostatní byla tou nevlastnější hybnou silou života. To by ještě nebylo tak špatné, ale horší je to, že vlastně každé úsilí o dosažení vyšší mety života je doprovázeno také bojem, který je ve svých prostředcích často nevybíravý. Každý chce to své „já“ nějak uplatnit a prosadit.

Tato snaha se zřetelně projevila dokonce i mezi učedníky samotného Pána Ježíše. Jakub s Janem, synové Zebedeovi, v jednu chvíli přistoupili ke svému Mistru a žádali ho: **„Dej nám, abychom ve tvé slávě měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici“** (Mk 10,37). Co jiného to je, než touha Ježíšových učedníků po slávě a moci, která z nich tímto způsobem promluvila. Oba chtějí znamenat více než ti druzí. A ti druzí se na ně za to také zlobí, asi proto, že toto přání ve svém srdci nosili též oni, ale ještě je nevyslovili. Takoví jsme my lidé i přes všechnu svou víru a zbožné smýšlení.

Ale jak jinak mluví o svém vyvýšení sám Pán Ježíš: **„Já, až budu vyzdvižen od země, potáhnu všechny k sobě.“** A abychom o tomto jeho „vyzdvižení“ nebyli ani na chvíli na pochybách, hned vzápětí slyšíme: **„To řekl, aby naznačil, jakou smrtí má zemřít“**. Svou velikost viděl Ježíš v kříži, na který má být, jako ten „nejpohrdanější z lidí“, přibit. Právě na takovéto „vyvýšení“ čekal, a k němu směřoval. Právě v tom byla také jeho velikost - kříži se nevyhnul, ale všechno, co s tím souviselo a do všech důsledků, podstoupil. Tímto svým činem dal příklad pravé velikosti také nám. Jednou své učedníky napomenul slovy: **„Kdo by mezi vámi chtěl být veliký, ať je vaším služebníkem“** (Mt 20,26), a svým křížem toto slovo také sám naplnil.

Jeho kříž nám má být vysvětlením „pravé velikosti“ dle Ježíšova určení, a ukazovat nám k ní cestu. Naše lidská velikost je velikostí jen pozemskou. To znamená: Velikost, za kterou se pídíme a o kterou usilujeme my, je závislá na poměrech tohoto světa. Hledíme na ni očima úspěchu, štěstí a slávy, a měříme ji

svým rozumem a poznáním. Rozhodující slovo tu má to, co se nám jeví jako přirozené a přiměřené našemu životu. Východiskem i cílem této velikosti zůstává tato země. Kdo si z ní dokáže pro sebe urvat ten největší díl, ten se cítí mocný, šťastný, veliký. Chceme na této zemi něco znamenat a před lidmi něčím být; právě pro tuto velikost dovedeme žít i umírat. A přece právě tato velikost, která stojí v otrocké závislosti a službě této zemi, je velikostí pohanskou. Křesťanská velikost je vždy povýšená od země. To není nějaká povýšenost nad zemí, povznesenost nad všechno to, co my, lidé, potřebujeme k časnému životu. Je to velikost, která vybočuje z rámce toho, co se nám lidem zdá být logické a přirozené.

Přirozeně lidské je myslet sám na sebe, pracovat sám pro sebe, milovat sám sebe. Ale Kristus byl sám **proti sobě** - byl přibit na kříž protože nemyslel na sebe, ale na nás, pro nás se cele vydal, nás tolik miloval; na kříž nepotřeboval jít kvůli sobě. Jeho kříž je jedním velkým protestem proti vší naší pozemské spravedlnosti, proti našemu lidskému právu i proti našemu přirozenému náboženství, které potřebuje Boha často jen k tomu, aby byl pouhým poslušným služebníčkem našich potřeb a přání. Problém naší neschopnosti je v tom, že naše pravda, naše právo i spravedlnost, naše láska není „povýšena“, pozvednuta od země. My lidé se k sobě přibližujeme s nedůvěrou i vypočítavostí, kdy se jeden ve druhém snažíme zahlédnout to, jak by mi ten druhý mohl prospět, co bych od něj mohl získat. Ale Ježíš Kristus nepřišel na tento svět, aby v něm šel za svým dobrem, **„přišel aby hledal a zachránil, co zahynulo“** (Lk 19,10), nepřistoupil k nám s vypočítavostí, zaplatil za nás tou nejvyšší cenou - svým životem.

Jeho kříž, který je mimo jiné viditelnou skutečností toho, že Ježíš byl pozvednut od této země, je nám všem výzvou k podobnému „pozvednutí od země“. **„Jakou máte odplatu, když milujete jen ty, kdo milují vás? Nedělají snad totéž i výběrcí daní? A co mimořádného děláte, když zdravíte jen své bratry? Nedělají to snad i pohané?... Pokud vaše spravedlnost nebude o mnoho převyšovat spravedlnost zákoníků a farizeů, nikdy nevejdete do nebeského království“** (Mt 5,46-47.20).

Právě v tom je ono vyvýšení od země. Na této zemi žije silnější na úkor slabšího, moc je právo a právo je moc a spravedlnost je to, co nezná odpuštění ani smilování. Ale naděje a skutečná pomoc pro člověka je jen ve spravedlnosti, která **„o mnoho převyšuje spravedlnost, kterou všichni dobře znáte“**, říká Pán Ježíš. Musíme vyznávat, že této spravedlnosti, která **„o mnoho převyšuje spravedlnost zákoníků a farizeů“**, se nám nedostává. Cesta ke skutečné velikosti vede jedině přes překonávání vlastní přirozenosti. Křesťan nemůže zůstat jenom při tom, co mu je přirozené, to by se s nebeským královstvím minul. Přirozené je to, co má člověk jen sám ze sebe, ze svého rozumu a svého poznání.

Ovšem to, co převyšuje tuto naši přirozenost, to člověk může mít jedině od Toho, který byl **„vzdvížen od země“**, který byl vyvýšen nad to, co je lidem přirozené, co je vymezeno touto zemí a co jí je vlastní. Království nebeské se začíná formovat a dít právě a teprve tam, kde s pomocí Ježíše Krista překračujeme hranice přirozenosti. Tam, kde místo hněvu a pomsty nastupuje odpuštění, kde láska k sobě je omezena láskou k bližnímu, kde místo soudu nastupuje milost a místo chladného a vypočítavého rozumu důvěřivá a poslušná víra v Boha, Otce. A před tímto Bohem platí, že ten, **„kdo se povyšuje, bude ponížen a kdo se ponižuje, bude povýšen“** (Mt 23,12). Před ním jsou a budou **„mnozí první poslední a poslední první“** (Mt 19,30).

A toto „povýšení“ nebo „vyzdvížení“ od země se děje za cenu kříže. Spravedlnost, která „**o mnoho převyšuje**“ tu spravedlnost, která nám je blízká a přirozená, se prosazuje za cenu utrpení, zavržení a smrti. Ale také právě jen pro to - pro kříž - vše „**o mnoho převyšuje**“. Přirozená spravedlnost a přirozená láska ta se umí kříži vyhnout, umí jej obejít. Spravedlnost, která vše „**o mnoho převyšuje**“, hmotný zisk ani časný prospěch nehledá, ta se nikdy nedá zapojit a zapřáhnout do pozemské hry o království tohoto světa. Ta patří k odplatě v království nebeském.

Na to také Ježíš myslí, když říká: „**Až budu vyzdvížen od země, potáhnu všechny k sobě**“. On nás chce táhnout, ano, tahat od toho, co je lidem této země přirozené - co je jejich štěstím a zároveň prokletím, co je jejich rozkoší i mučivou bolestí. Táhne nás od života přirozeného, který je vymezen prací, chlebem, zábavou, ale také nemocí a smrtí k životu vyššímu, k životu, který je nositelem věčného zaslíbení. Pokud lidský život setrvává na rovině této země, pokud je člověk odkázán jen na to, co si může dát sám, potud není jiné vyhlídky a naděje než to prosté: „**prach jsi a v prach se navrátíš**“ (Gn 3,19).

Přitažlivost této země je příliš veliká na to, aby ji člověk mohl překonat sám. Ale Kristus, Boží Syn a náš průvodce životem, nad křížem zvítězil - vstal z mrtvých. Je to On, který nás táhne z našich beznadějí k sobě samému, jen On je tou jedinou, vše přetrvávající a nade vše vyvýšenou, nadějí. Na nás je, abychom se jím táhnout nechali, aby nás už netáhli jiní a nepřitahovaly jiné věci, než právě On, jeho výhled, jeho Království.

A aby nás Kristus táhl k sobě, musí v nás dojít svého pravého vyvýšení, musí nám být - na celé zemi i v celém našem životě - nade všecko. Jen tak nás k sobě skutečně potáhne a jen tak to i my někam dotáhneme. Jinak to - i přes všechny naše úspěchy, slávu a velikost - nedotáhneme dál než „do země“. Stane-li se nám však Kristus nade vše vyšší a dražší, potáhne nás k sobě. V tom - v Něm - je také zakotvena naše budoucnost. Dobře tedy naslouchejme, když Ježíš říká: „**Já, až budu vyzdvížen od země, potáhnu všechny k sobě. To řekl, aby naznačil, jakou smrtí má zemřít**“.

Amen.